

Habitatverschuiving bij Boomvalken *Falco subbuteo*?

Willem van Manen

In de WRNON-verslagen van de afgelopen jaren en in de *Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels* heeft men kunnen lezen dat traditionele broedplaatsen van Boomvalken in Drenthe successievelijk werden verlaten. Deze broedplaatsen waren gesitueerd in oude stuifzandbebouwingen met grove den en in oude parkachtige bossen bij steden en dorpen, eveneens voorzien van grove den. In mijn eigen onderzoeksgebied in de omgeving van Assen en Rolde begon ik met drie territoria, namelijk in het Ruige Veld bij Rolde, in het Amelterbos bij Assen en in het Asserbos. Het paar in het Amelterbos bracht in 1986 voor het laatst met zekerheid jongen groot en werd in 1989 voor het laatst vastgesteld. Het paar in het Ruige Veld bracht tot en met vorig jaar (1993) jongen groot, maar was dit jaar spoorloos. Alleen het paar in het Asserbos was in 1994 nog aanwezig: een driegsel ging verloren.

In augustus 1993 merkte ik in het met bosjes doorspekte beekdal van de Drentse Aa bij Loon enkele uitgevlogen jonge Boomvalken op, die werden gevoerd door minimaal één ouder. Ondanks intensief zoeken werd geen nest gevonden, waardoor het onzeker bleef of op deze plek was gebroed of dat de Boomvalken van elders kwamen.

In 1994 was het paar echter weer present, ook dit jaar obscuur en stil. Op mijn rondes hoorde ik slechts eenmaal het mannetje kort roepen bij het verjagen van een Zwarte Kraai. Het nest, een oud zwarte kraaienest, zat in een zwarte els op een hoogte van 13 m.

In opdracht van Natuurmonumenten inventariseerde ik in 1994 de beekdalen van de Slokkert bij Westervelde en het Grootte Diep noordelijk tot aan de weg Roden-Norg. Nooit had ik hier een Boomvalk waargenomen, tot ik op de avond van 28 juni (om 23.00 u, toen het al donker was!) vanuit het meest open deel van het Grootte Diep kort een felle boomvalkroep hoorde. De volgende dag werd het nest gevonden in een bomenrij met zwarte els en berk. Het betrof een oud nest van een Zwarte Kraai op 8 m hoogte in een zwarte els, en het bevatte twee eieren. Dit meldde ik aan Jeroen Kuipers van Natuurmonumenten, waarop deze vertelde bij het hooien in de Slokkert twee roepende Boomvalken te hebben gezien. Het bijbehorende nest was snel gevonden, wederom een oud nest van Zwarte Kraai in een zwarte els, op een hoogte van 12 m, ditmaal met één ei. In het nest langs het Grootte

Diep werd één jong geringd, in het tweede nest was het enige ei niet uitgekomen en verlaten door de oudervogels.

In 1986 werd hetzelfde gebied geïnventariseerd door Rob Bijlsma voor de Provincie Drenthe. In dat jaar werden in de beekdalen van Slokkert en Grote Diep geen Boomvalken vastgesteld. Het is daardoor aannemelijk dat beide territoria nieuwe vestigingen betreffen.

Het past mooi in elkaar: Boomvalken verdwijnen van de traditionele broedplaatsen en verschijnen in beekdalen. Op basis van het fragmentarische materiaal is het echter overmoedig om te spreken van een trend. De bedoeling van dit artikel is dan ook niet het hard maken van een stelling, eerder het motiveren van lezers om in juli en augustus niet alleen de traditionele dennenbossen te controleren, maar om ook eens een beekdal in te duiken op zoek naar de Boomvalk.

Habitat shift of Hobbies *Falco subbuteo*?

Many traditional breeding territories of Hobbies in forests of northern Drenthe have been deserted in recent years. On the other hand, new territories were located in hedgerows in farmland. The evidence is still anecdotal and it is not yet proof that a relocation of territories is taking place. Observers are asked to pay special attention to Hobbies in farmland.

Adres: Muddegoorn 80, 9403 NL Assen

